

Sæt aftryk på verden
VIA University College

via.dk

VIA's Erhvervsanalyse 2023

INDLEDNING

Velkommen til VIA's Erhvervsanalyse 2023

VIA's Erhvervsanalyse 2023 undersøger, hvad der optager de virksomheder, der ansætter dimittender fra professionshøjskolen VIA University College.

Erhvervsanalysen tager temperaturen på både aftagere og kommende medarbejdere. Det sker på baggrund af interviews med repræsentanter fra virksomheder indenfor blandt andet byggeri, softwareudvikling og modebranchen. Og det bygger også på spørgeskemaundersøgelser med virksomheder og studerende.

Det er et indspark til dialog om de forventninger og udfordringer, dansk erhvervsliv står overfor – og om hvordan VIA som ansvarlig uddannelsesinstitution kan samarbejde.

Analysen peger på tre særligt vigtige temaer. Det er temaer, virksomhederne nævner og som ligeledes fremgår af to surveys blandt virksomheder og studerende. Det drejer sig om **grøn omstilling, rekruttering af kvalificeret arbejdskraft og geopolitik.**

Om VIA's Erhvervsanalyse 2023

Erhvervsanalysen 2023 er gennemført af Enheden for Erhvervskontakt, entreprenørskab og studenter-væksthuse i VIA University College og består af tre undersøgelser. De er alle gennemført mellem sommeren 2022 og sommeren 2023.

Tre undersøgelser

1. En survey blandt studerende fra VIA's erhvervsrettede uddannelser gennemført i efteråret 2022. De studerende er fra alle VIA's privatrettede professionsbacheloruddannelser i Aarhus, Horsens, Herning og Holstebro. Fx ingeniør, designteknolog og bygningskonstruktør. I alt 3.516 studerende blev spurgt, og 1.060 svarede, hvilket giver en svarprocent på 30. Størstedelen af de studerende er mellem 21 og 25 år.
2. Interviews med 84 virksomheder indenfor brancherne:
 - Byggeri
 - Software, forsyning, miljø og produktion
 - Mode og livsstil.
3. En survey blandt 73 virksomheder indenfor ovenstående brancher.

TEMA 1

Grøn omstilling og bæredygtighed

På tværs af brancher er grøn omstilling og bæredygtig udvikling det, der optager virksomhederne mest. Der er meget på spil for de danske virksomheder, som er særligt optagede af:

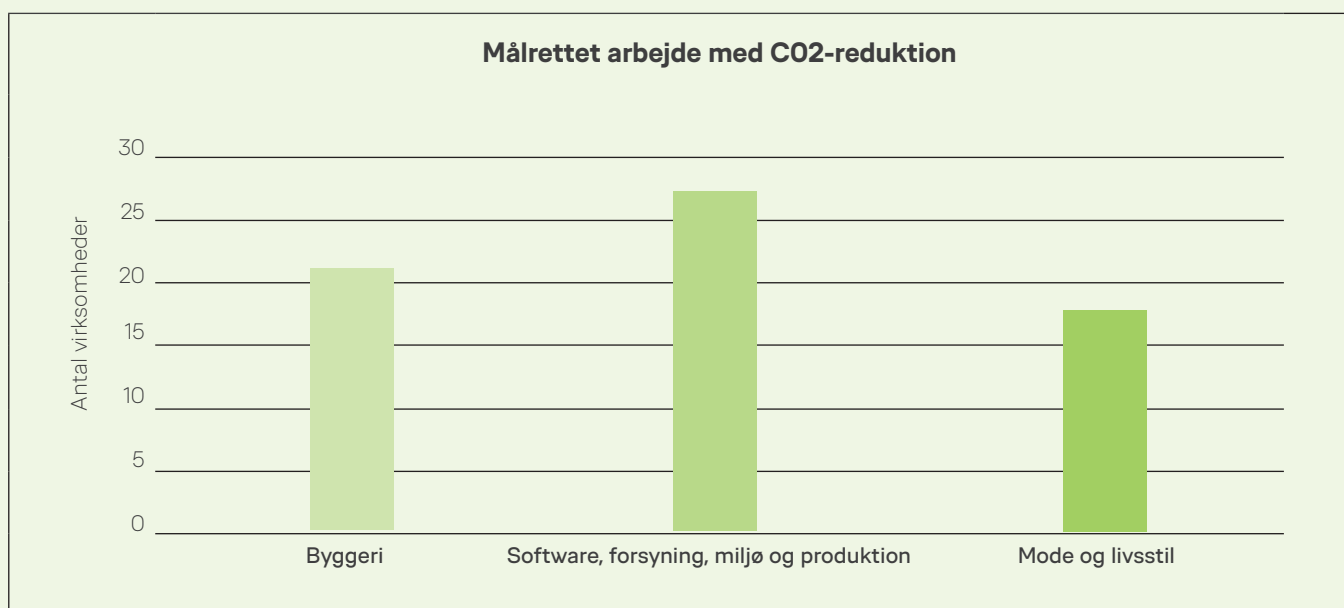
- Energi og ressourcer, herunder reduktionen af CO2 og øget brug af vedvarende energi
- Materialer, herunder øget genbrug, mindre spild og affald og brug af miljørigtige materialer
- Digitalisering og dokumentation
- Lovgivning, både nationalt og på EU-niveau – og overholdelse af denne.

Ud fra de 84 interviews med store, mellemstore og mindre virksomheder i forskellige brancher handler indsatsen for bæredygtighed og grøn omstilling ikke om en virksomheds størrelse eller branche. Mange større virksomheder arbejder målrettet på at reducere deres CO2-udledning og på at omstille sig, mens flere mindre og yngre virksomheder er bygget på et bæredygtigt værdigrundlag og derfor allerede er langt. De fleste virksomheder ved godt, at den grønne omstilling kræver investeringer. Dem, der er længst fremme, nævner efterspørgsel som det, der understøtter vejen mod større bæredygtighed. Flertallet peger dog på lovgivningen som det væsentligste incitament til at rykke på området.

”Den grønne omstilling kommer til at være største konkurrenceparameter.”

Martin Vraa, projektchef

Nordstern, entreprenørvirksomhed

Kilde: Interviews med 84 virksomheder (EA 2023).

Foto: Impuls Film

TEMA 1

Generelt efterspørger virksomhederne lovgivning, som kan sætte ens rammer på tværs af geografi og brancher, samt for leverandører og kunder. Sidstnævnte efterspørger endnu ikke bæredygtige løsninger i tilstrækkeligt omfang, mener virksomheder særligt indenfor mode og livsstil. De nævner fx et stort antal returforsendelser og manglende krav fra forbrugerne til certificeringer.

Internt i virksomhederne skal den bæredygtige udvikling drives af nye processer mere end af ny teknologi. Specielt i byggebranchen og mode- og livsstilsbranchen er der fokus på processer.

Virksomheder efterspørger bæredygtige specialister

I forhold til kompetencer, efterspørger virksomhederne specialister indenfor grøn omstilling, som kan anvende digitale værktøjer og modeller, håndtere store mængder data, levere nødvendig dokumentation og generelt udvikle fremtidens bæredygtige løsninger.

Værdier og omdømme er vigtigt for de unge

De studerende vil helst arbejde i en virksomhed, hvor værdier og holdninger – fx til bæredygtighed og klima – kan mærkes i hverdagen. Virksomhedens omdømme vægter næsten lige så meget. Mange unge finder det også vigtigt, at deres fremtidige arbejdsgiver udretter noget meningsfuldt for samfundet.

”Det største drive i vores omstilling kommer fra de store kunder, der ønsker at købe projekter, der er bæredygtighedscertificeret.”

Kasper Rønslev Nielsen, administrerende direktør

Rønslev, rådgivende ingeniør

”Modebranchen skal ændres radikalt, så planeten ikke bliver ødelagt.”

Lars Riis, CEO

ELSK, modetøj

43 %

af de studerende synes, det er vigtigt, at de kan mærke en virksomheds værdier og holdninger i hverdagen.

42 %

finder det vigtigt, at virksomheden har et godt omdømme.

38 %

mener, en fremtidig arbejdsgiver skal have fokus på bæredygtighed og klima.

Survey blandt 1.060 studerende.
Adspurgte kunne vælge flere svar.
(VIA EA2023)

TEMA 2

Rekruttering af kvalificeret arbejdskraft

For alle virksomheder er adgang til kvalificeret arbejdskraft nøglen - ikke kun til at sikre vækst, men også til at sikre selve virksomhedens eksistens.

"Vores evne til at tiltrække de rigtige medarbejdere bliver altafgørende for vores forretning."

Mikael Pedersen, vice president
PanzerGlass, skærmbeskyttelse

Ny viden skal omsættes i praksis

Fremtidens medarbejdere skal have evnen, lyst og metoderne til at tilegne sig ny viden, siger virksomhederne. Og den nye viden skal hurtigt kunne omsættes i praksis. Men relativt få virksomheder har en egentlig strategi for intern videndeling. Virksomhederne indrømmer, at det kan være en udfordring, fordi ny viden peger på ændrede forretningsgange, som kan blive mødt af modstand fra eksisterende medarbejdere.

Mangel på viden bremser vækst

Personlige og sociale kompetencer vægter virksomhederne på lige fod med faglige kompetencer. Især er sociale kompetencer vigtige i forhold til samarbejde i teams, mens faglig viden kan tilegnes, mener arbejdsgiverne. Generelt efterspørger arbejdsgiverne kompetencer indenfor bæredygtig udvikling, teknologi, digitalisering og ny lovgivning. Særligt indenfor bæredygtig udvikling overgår efterspørgslen efter kandidater udbuddet. Og det bremser virksomhederne i deres udvikling og vækst, fortæller de. Ikke overraskende har virksomhederne uden for de større byer sværest ved at rekruttere.

Arbejdsgiverne efterspørger de unges mindset

Virksomhederne efterspørger generelt de kompetencer, VIAs dimittender kommer med. Her fremfremhæves især evnen til at omsætte den nyeste teori til anvendelige løsninger i praksis, digitale kompetencer, viden om og interesse for bæredygtighed samt indsigt i lovgivning. Men også de unges mindset og værdigrundlag, fx i forhold til bæredygtighed, er efterspurgt.

Samtidig peger mange virksomheder på udfordringer med at ansætte de unge. De unge har et stort fokus på fleksibilitet og balance mellem arbejde og fritid og forventer, at arbejdspladsen tilgodeser deres fritid, og at de bliver inddraget i tilrettelæggelsen af arbejdstiden og arbejdsopgaverne. Samtidig er de bange for at tage beslutninger, mange er perfektionister og er bange for at begå fejl.

De unge efterspørger plads til at lave fejl

Spørger man de studerende, vægter det netop højt, at der er plads til at lave fejl på arbejdspladsen. Det nævner 66 % af de unge som den vigtigste faktor for et godt arbejdsmiljø. Samtidigt er det vigtigt for dem, at der er plads til at sige deres mening (59 %). Omvendt har løn, ledelse og socialt samvær med kolleger mindre betydning.

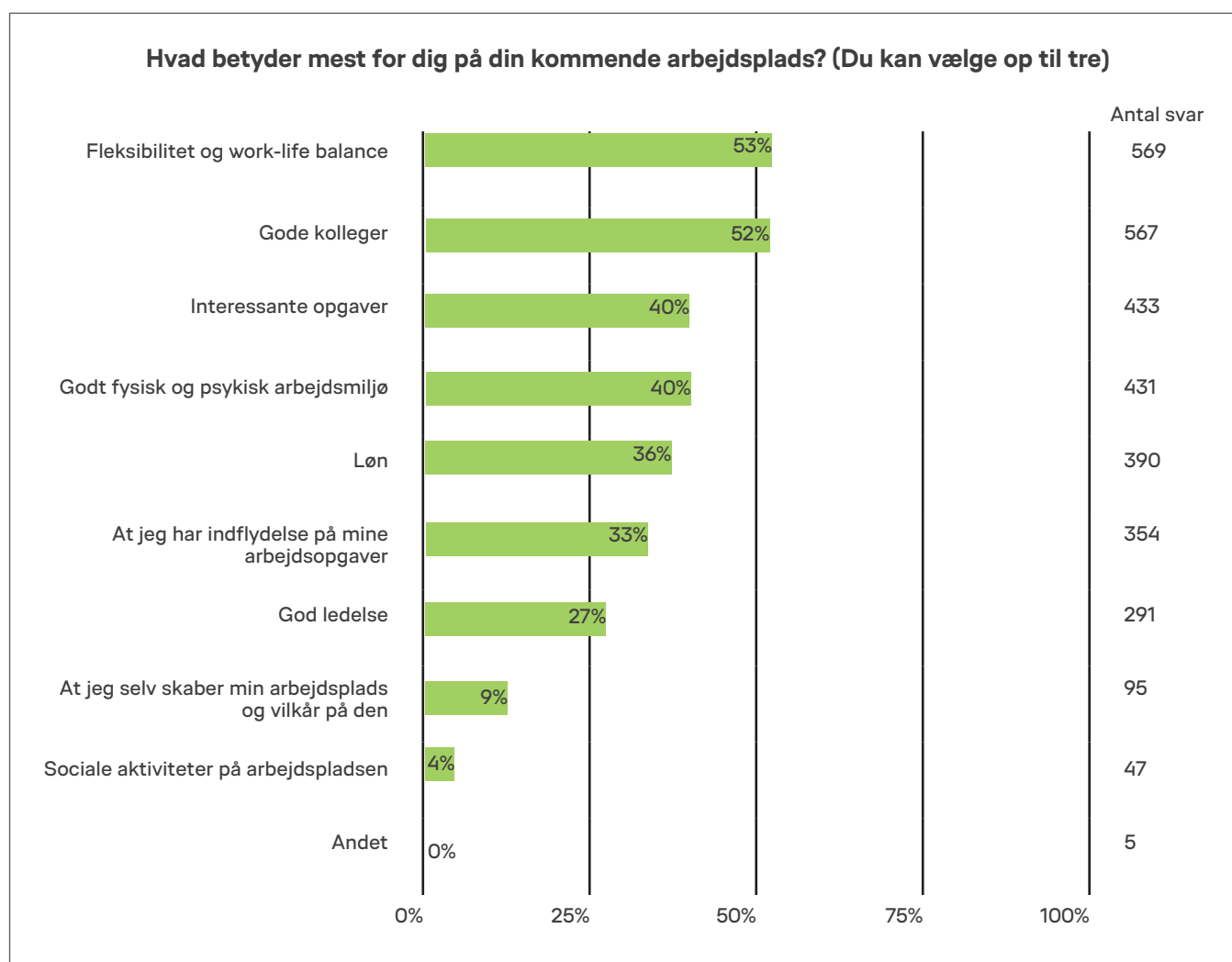
TEMA 2

Foto: Impuls Film

TEMA 2

Ansvarsbevidst hitter. At være ansvarsbevidst er den mest efterspurgte personlige kompetence, virksomhederne peger på hos deres medarbejdere. Det samme går igen hos de studerende. Herefter slutter enigheden. For **virksomhederne nævner evnen til at samarbejde** som den anden mest vigtige kompetence, mens de **studerende mener, at kommunikative evner er vigtigere** (53%). Blot 27 % af virksomhederne peger på kommunikation.

Kilde: Survey med besvarelser fra 1.060 studerende. (VIA EA2023)

TEMA 2

Fleksibilitet i høj kurs

Over halvdelen af de medvirkende virksomheder tilbyder en til to hjemmearbejdsdage om ugen, mens kun få procent tilbyder flere. Indenfor software, energi og produktion har færrest medarbejdere (22% mod gennemsnittet på 32%) frihed til selv at tilrettelægge deres arbejdstid – noget de unge særligt efterspørger.

For de studerende betyder fleksibilitet og work-life balance mest på en fremtidig arbejdsplads. Dernæst kommer gode kollegaer, og herefter vægter interessante opgaver og et godt fysisk og psykisk arbejdsmiljø. God ledelse anser de studerende for mindre vigtigt, og sociale aktiviteter har mindst betydning.

Der er dog forskel på aldersgrupperne. For de helt unge under 21 år er et godt fysisk og psykisk arbejdsmiljø langt vigtigere end for de andre aldersgrupper. Omvendt svarer blot 25% af de helt unge, at gode kolleger er vigtigt, hvilket 52 % af samtlige adspurgte studerende peger på som vigtigt.

De ældre studerende søger tryghed

Tryghed er vigtigt for de studerende, og jo ældre man er, jo mere sikkerhed ønsker man sig i sit arbejdsliv. Blot under halvdelen af de studerende under 21 år ønsker en fast stilling, mens det gælder for 75% af de studerende over 30 år. Til gengæld ser de yngre studerende sig selv i en kombination af ansættelse, selvstændig virksomhed og freelance arbejde (26% mod gennemsnitligt 17 %) eller som selvstændige med egen virksomhed (16%).

”Vi er ikke færdige med at lære om den nye generation. Hvordan man leder dem og strukturerer dem i den rigtige retning.”

Casper Keld Jeppesen, direktør
EYDA, træningstøj til kvinder

Tryghed er vigtigst for de ældste studerende.

59 %

af de studerende forventer at arbejde i en fast stilling efter endt uddannelse.

17 %

forventer at veksle mellem ansættelse, selvstændig virksomhed og freelance-arbejde.

TEMA 3

Geopolitik

Den geopolitiske udvikling har fået en ny og større betydning for danske virksomheder, som forklarer, at **den globale udvikling de seneste år har gjort dem langt mere sårbare.**

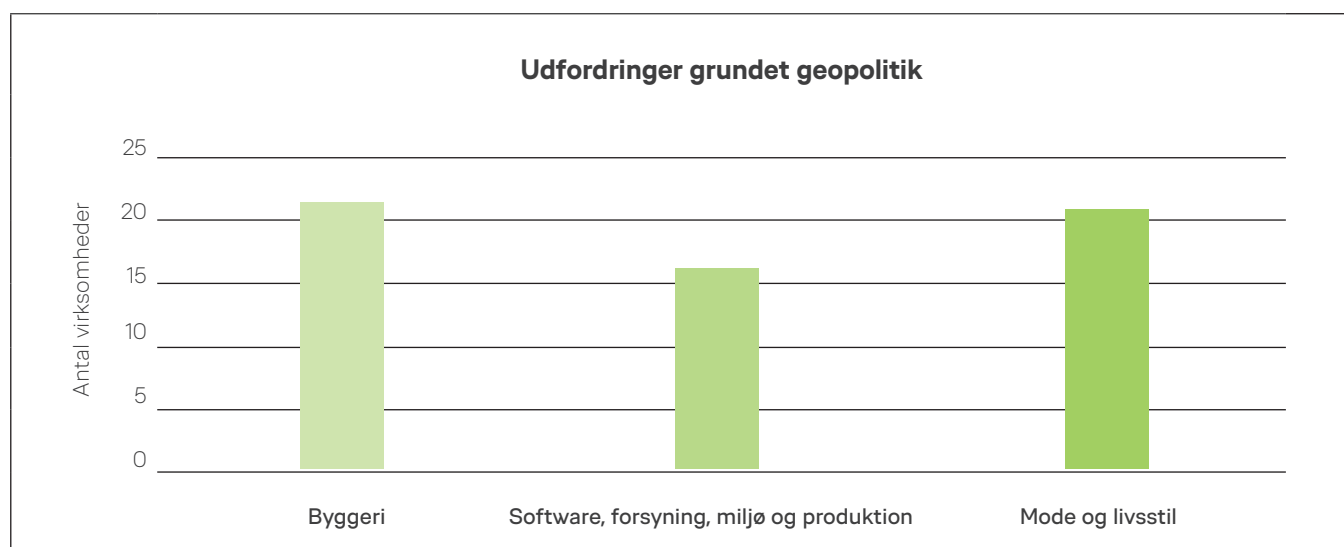
Et flertal af virksomhederne har oplevet konsekvenserne af COVID-19-pandemien og krigen i Ukraine, herunder forsyningsproblemer, prisstigninger på råvarer, usikkerhed omkring energiforsyning og ikke mindst bekymringer om deres image.

En del virksomheder overvejer at trække deres produktion til Europa eller Danmark, vel vidende at det vil betyde prisstigninger. Samtidig har mange svært ved at finde lokale leverandører.

Foto: AdobeStock

TEMA 3

Kilde: Interviews med 84 virksomheder (EA 2023).

For mange virksomheder falder de forskellige geopolitiske kriser sammen med et øget globalt fokus på klima og grøn omstilling. Det gælder særligt virksomheder indenfor byggeri samt mode og livsstil. Selvom virksomhederne har et stort ønske om at have en bæredygtig profil, er de samtidig bekymrede for at blive beskyldt for greenwashing eller manglende troværdighed. Her er de udfordrede på både råvarer og materialer samt på produktionsprocesser- og metoder.

Der er dog forskel på brancher. Flest virksomheder indenfor mode- og livsstilsbranchen oplever de geopolitiske forhold som en udfordring. Det skyldes blandt andet kommende lovkrav i forlængelse af EU's tekstilstrategi og den nødvendige omstilling, den vil medføre.

"Der er mange, der trækker produktionen tættere på. Det er gået op for branchen (mode red.), hvor sårbar værdikæden er. Der kommer til at ske noget dér. Det bliver et wake-up call for mange."

Lars Riis, direktør
ELSK, modetøj

Mere info

Find film og præsentation fra
VIAs Erhvervsanalyse 2023 her:
via.dk/erhvervsanalysen

